Nemcsak kenyérrel él az ember!

Néhány adat az állattenyésztésről

A mindennapi kenyér mellé egy kis húsra is szükség van, egyébként — legalábbis mi magyarok — soványnak találjuk táplálékunkat. S mi annak az akadálya, hogy elegendő hús kerüljön a konyhára? — kérdezhetné bárki, hiszen a hentesüzletekben lehet kapni korlátozás nélkül. Legfeljebb néhány húsféleség, a választék hiányzik: juh, ló, libamáj, nemes halak és vadak — harcsa, süllő —, őz szarvas, nyúl.

Jelenleg nincs is gond, de ha szemügyre vesszük a megye állatállományának statisztikai adatait, akkor van ok a borúlátásra. Kiváltképpen, ha azt sem hagyjuk ki a számításból, hogy a növekvő életnívó hatására egyre többet költünk élelmiszerekre és azon belül a húsra is. Az elmúlt hat hónap során például a bolti élelmiszerek iránt jelentősen megnőtt a kereslet: 14 százalékkal nagyobb volt a forgalom, mint a tavalyi hasonló időszakban.

Ezzel a keresleti ütemmel éppen ellenkező tendencia érvényesül a megye állattenyésztésében, mivel a szarvasmarha- és a sertésállomány csökken. Az állatállomány számszerű alakulása általában ciklikus jellegű, vannak apályok és dagályok. Persze akár a mélypontnak, akár a tetőzésnek ugyancsak van egy átlaga, amelytől eltérni csak kis ingadozással lehetséges. S most azért szükséges a „közbeszólás", mert a mélypont kibírható értéke alá futottunk.

A tavalyi állatszámlálás idején (január 30-án) már olyan állapotok voltak, hogy a ciklus aljánál is lejjebb szálltunk. S most hasonlítsuk össze az idei adatokkal a tavalyi kedvezőtlent, akkor azonnal szembetűnik a további csökkenés.

Állatfajta		1968. VI. 30.	1969. VI. 30.
Szarvasmarha	(ezer db)	93,4	92,1
Ebből: tehén	„	36,2	35,8
Sertés	„	446,5	349,3
Ebből: koca	„	31,6	26,9

Könnyen áttekinthető tehát az a kedvezőtlen tendencia, amely ebben az évben is „tartotta magát". A csökkenés elsősorban az utóbbi hónapokban megélénkült vágómarha-felvásárlással magyarázható. A statisztikai értékelés szerint az idei első fél évben körülbelül annyi állatot értékesítettek a gazdaságok, mint a tavalyi hasonló időszakban, s az alacsonyabb állomány egy korábbi időszaknak, vagyis a tavalyinak, az akkori mélypontnak a következménye.

Ha boncolgatjuk az állattartó gazdaságok állatállományának alakulását, akkor kiderül, hogy a kisgazdaságokban kevesebb a szarvasmarha, mint tavaly, s ami nem kedvező, a tehénállományuk az idén újabb ezer darabbal csökkent, s ez a lassú mérséklődés tovább tart. Az új gazdasági mechanizmus bevezetése után érvényesülő közgazdasági ösztönzők jelenleg még nem alkalmasak e kedvezőtlen tendencia megváltoztatására. Ez nagy kár, hiszen a háztájiban adva van az állattartásra alkalmas épületek sokasága, a családi körből könnyen akadnak személyek, akik gondozni tudják az állatokat, s nem elhanyagolandó az a takarmány-„pótlék", ami egy falusi portáról kikerül az állatok számára.

A sertésállomány idényszerű növekedése lényegesen lassúbb, mint a sertésciklus jelenlegi, növekvő szakaszában indokolt lenne. Amint a táblázatból is kitűnik, június végén 349 ezer darab sertés volt Csongrád megyében, amely alig egy százalékkal több csak a márciusinál, de csaknem 100 ezer darabbal kevesebb, mint egy évvel korábban. Érdemes még megjegyezni: az elmúlt tíz esztendőben még nem volt ilyen kevés sertés Csongrád megyében, mint az idei, június végi állatszámláláskor! Sajnos a kocaállomány is nagyon lassan növekszik, s majdnem 5 ezer darabbal elmaradt a tavalyitól, s kevesebb, mint az elmúlt évtizedben bármikor.

Azért is érdemes felfigyelni erre a számadatra, mivel a kocaállomány alacsony száma a legfőbb akadálya a további fejlődésnek. Pedig a viszonylag magas süldő- és malacárak, valamint az államilag és szabott áron forgalomba hozott abraktakarmány egyértelműen az állomány növelésére ösztönzik a termelőket, az állattartó gazdaságokat.

Most még nem látszik semmi zökkenő a húsellátásban, mert az idei első fél évben a kész vágósertések leadásával az értékesítés körülbelül 8 ezer darabbal meghaladja a tavalyi félévét. De a sertésállomány összetételéből arra lehet következtetni, hogy az év hátralevő időszakában mérséklődni fog az értékesítés, s nem várható az elmúlt évihez hasonló mennyiség felvásárlása. A gond ezután jelentkezhet!

G. I.

PAPRIKATENGER. A szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat üllési telepén megkezdték az idei fűszerpaprika szárítását. Orosházáról és Hódmezővásárhelyről 2,5 vagon égőpiros paprika érkezett eddig. A válogató asszonyok ládáiból a szeletelőgépbe, onnan pedig a földgázzal üzemelő szárítógépek hatalmas tábláira kerül, hogy megfelelőképpen előkészüljön „világhódító" útjára

A kutatástól a megvalósításig

Krónika a szikjavitás eredményeiről és távlatairól

Idős, közel hetvenesztendős, de szemlátomást még alkotóereje teljében levő férfi. A mezőgazdasági tudományok doktora. Neve, munkássága nemcsak a hazai, hanem a külföldi szakkörökben is jól ismert.

Dr. Prettenhoffer Imre, a hazai talajkutatás egyik jeles művelője, Szegeden él. Több évtizedes munkássága is ebben a városban gyökeredzik, hisz szikjavítási kutatás terén hazai viszonylatban Szegedé, illetve a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet volt a vezető szerep. Kísérleti parcellái azonban más határokra is elvitték kutatókedvét, hisz városuktól a Hortobágyig igen sok helyen végezte nehéz, nagy türelmet igénylő munkáját.

A szik ellen, a szikes talajok megjavításáért dolgozott kitartóan; elismerten nagy szerepet vitt a javítás lehetőségeinek tanulmányozásában, s az eredmények gyakorlati megvalósításában. Kiegészítette a korábbi talajjavítási módszereket, újakat alkotott, s ültetett át munkatársaival együtt a gyakorlatba. Most pedig elérkezett oda, hogy — már nyugdíjéveiben — négy évtized kutatásait rendszerezze és könyv alakban is hozzáférhetővé tegye.

Az Akadémiai Kiadó jelenteti meg az ősz folyamán Hazai szikesek javítása és hasznosítása című könyvét, amely a tisznátúli szikesek visszahódításáért folytatott, s jelenleg is folyó nagy munkáról, a kutatási eredmények gyakorlati átültetéséről ad képet. Ugyanakkor e munka perspektíváját is felvázolja. Négy részre tagolódik: a magyarországi szikesek fontosabb sajátságait, csoportosítását, kiterjedését ismerteti, majd a tiszántúli szikesek javítási módjait és eredményeit ismerheti meg az olvasó. Taglalja a könyv azt a hatást is, amelyet az öntözés, a rizstermesztés és halgazdaság gyakorol a tiszántúli szikesekre; a befejező részben pedig e tájegység szikes talajú gyepeinek javításáról-hasznosításáról számol be.

Megtudjuk dr. Prettenhoffer Imrétől, hogy míg a felszabadulás előtt összesen néhány ezer katasztrális hold szikest javítottak meg, ma már ott tartunk, hogy évente 30 ezer holdat teszünk jó termőtalajjá. A szövetkezeti gazdálkodás révén a talajjavítás lehetőségei is megnövekedtek; a termelőszövetkezetek, állami gazdaságok nagy tábláin nagyobb lendületet vett ez a munka.

A szikjavítás sok kísérlete 10—20 esztendős tartamú kísérlet; nem egyik napról a másikra juthat adathoz, eredményhez a kutatók kollektívája. Annál nagyobb öröm azután, amikor beérik a szorgalom és szaktudás gyümölcse. Mikor a korábban holdanként alig négy mázsa hozamú föld eljut a tízig, aztán pedig 18—20 mázsa búzát takaríthatnak be róla. S ahogyan a rossz talaj fokról fokra porhanyóvá, könnyen megmunkálhatóvá, jó vízáteresztővé válik, úgy térülnek meg, fizetődnek ki a javítás költségei, azok a jelentős összegek, amelyeket államunk erre a munkára áldoz.

Deszk, Szőreg, Kübekháza, Újszentiván — sorolja dr. Prettenhoffer Imre a közeli helyeket, ahol most is nagyüzemi talajjavítás folyik. Sokat foglalkoztatta az idős talajtudóst az altalajlazítás problémája. A különféle mésztelen szikeseken a tartamkísérletek azt mutatták, hogy ezek mélyszántásra nem, illetve csak az enyhén sós változatokon lehet eredményes, de ott is kezdetben terméscsökkenés áll elő. E szikesek legeredményesebb mélyművelési módja az altalajlazítás. Ennek hatására jelentős termésnövekedést értek el a kutatók. Megállapításaik szerint az altalajlazítás, amelyet speciális gépekkel végeznek, a szikjavítás kitűnő kiegészítő művelete. E kutatási eredmények gyakorlati nagyüzemi megvalósítására a szerző irányításával megfelelő altalajlazító is készült. Az Sz—100-as traktorra szerelhető mély, többkéses szerkezettel eddig már mintegy 60 ezer katasztrális hold szikest munkáltak meg.

Bizonyára figyelmet kelt majd szakkörökben a közeljövőben megjelenő könyv, s új híveket is toboroz ennek a fontos témának a termelés gyakorlatában és a kutatásban egyaránt.

S. M.

Szövetkezetek kézfogása

A szegedi járási pártbizottság végrehajtó bizottsága a közelmúltban vizsgálta meg egyik tavalyi határozatának végrehajtását, amelyben a termelőszövetkezetek és fogyasztási szövetkezetek közös érdekből fakadó, jól körülhatárolt gazdasági, politikai és kulturális együttműködését szorgalmazta. A vizsgálat eredményeit összefoglaló jelentés megállapítja, hogy a szövetkezetek közötti politikai kapcsolat jó. Kölcsönösen ismerik egymás eredményeit, gondjait, és rendezvényeiken kölcsönösen tájékoztatják ezekről tagjaikat is. Többször tartanak közös, összevont taggyűléseket, sőt közgyűléseket is. Mórahalmon és Ásotthalmon közös szövetkezeti bizottság alakult, amely a tagok kulturális ellátásának pénzbeli fedezetére is tett intézkedéseket.

Kezdeti lépések tapasztalhatók a gazdasági téren történő együttműködésre is. Léteznek ugyan bizonyos érdekellentétek is, de gyakoribb, hogy alapos átgondoltság hiánya szül egymás terveit keresztező intézkedéseket.

Tápéi példát említ egyik esetben a jelentés. Megtermelt burgonyáját nem a helyi értékesítő szövetkezetnek adta el a tsz, hanem a MÉK-nek. Ezt a burgonyát kapták meg végül mégis a tápéi üzletek, de már harminc fillérrel drágábban minden kilóját. Maga a burgonya szerencsére nem tette meg ezt a kitérőt, de nem lehetett volna a hasznot ott helyben megfelezni, ami azért a kis papírmunkáért a MÉK markába csorgott? Ha tovább gondoljuk a dolgot egy lépéssel, megint ott kell megállnunk, hogy a két szövetkezet tagsága nagyobbrészt közös. Talán a külön hasznot mindig említenünk sem kellene, mert hiába nyer a tagság az egyiknél, ha veszít a másiknál.

Idegenkednek még a szövetkezetek attól, hogy árukat saját községükben adják el. Egy tételben igyekeznek piacra vinni termékeiket, így fordul aztán elő az a furcsaság, hogy zöldség-gyümölcs termeléséről híres megyénk sok községében sem zöldséget, sem gyümölcsöt nem árulnak. Találkozunk olyan példákkal is, hogy eladnák ugyan itthon is, de azt az árat kérik érte, amit hosszú távú fuvarozás és a szállítással járó egyéb kockázat után ipari területen kapnának.

Legsikeresebb az együttműködés a szállítások megszervezésénél. A TEFU nem tudott minden kocsiigényt kielégíteni, emiatt többször kötelezték kötbér fizetésére a fogyasztási szövetkezeteket. Hamar felfedezték egymást szövetkezeteink, sikerrel bonyolítják le szállításaikat. Hasonló a helyzet az anyagbeszerzésnél. Az Ásotthalmon és Forráskúton épülő hűtőtároló anyagszükségletét mindkét esetben a körzeti kereskedelmi szövetkezet szerzi be. Tapasztalata, kapcsolatai révén könnyebben teheti, olcsóbban juthat hozzá tehát a kívánt cikkhez a termelőszövetkezet anélkül, hogy külön anyagbeszerzőt kellene alkalmaznia.

Újszerű kapcsolatok kialakulásának vagyunk tanúi Forráskúton. Az Üllés és vidéke körzeti általános fogyasztási és értékesítési szövetkezet és a Haladás Termelőszövetkezet közös vállalkozással kisvendéglőt épít. Az építkezés terheit felefele arányban viselik. Az új vendéglőt a termelőszövetkezet látja el nyersanyaggal, tehát helyi piacot teremt magának, és tagjainak korszerű, változatos étrendű üzemi étkeztetést biztosít ugyanez a vendéglő. Itt a példa, hogy jól járhat mindkét szövetkezet.

Idézhetnénk más beszédes példát is. Végül megelégedéssel mondhatjuk a jelentés alapján, hogy kezdjük a szövetkezetek kézfogásának korát is élni.

H. D.

Panaszos kévék?

Az utolsó kéve?

Mórahalmon a hét közepén befejezték a cséplést. Képünk a cséplőgép utolsó állomásán, Papdi Imre tanyáján készült, az ötven keresztből rakott asztag utolsó kévéit etetik a dobba. Kicsit hosszúra nyúlt a cséplési időszak, de nem ők az utolsók.

Szőregen három magángazda még legalább egy hónapig várhat, amíg szérűjére befordul a deszki cséplőbrigád. Szigetként maradtak ugyan a nagy tsz-táblák közepén, de az emberség követeli, segítsünk rajtuk.

Ezt a gabonahalmazt csak a jószándékú emlékezet nevezheti keresztnek. Érte is megszántották a földet, belevetették a magot, tűző napon learatták, kévébe kötötték — és mintha megbánták volna, kintfelejtették a tarlón. Pedig kenyér akart lenni ebből is. Öttömös határában láttuk augusztus utolsó napjaiban. Nagyra nőtt gazok közül panaszkodik, hátha észreveszi valaki.

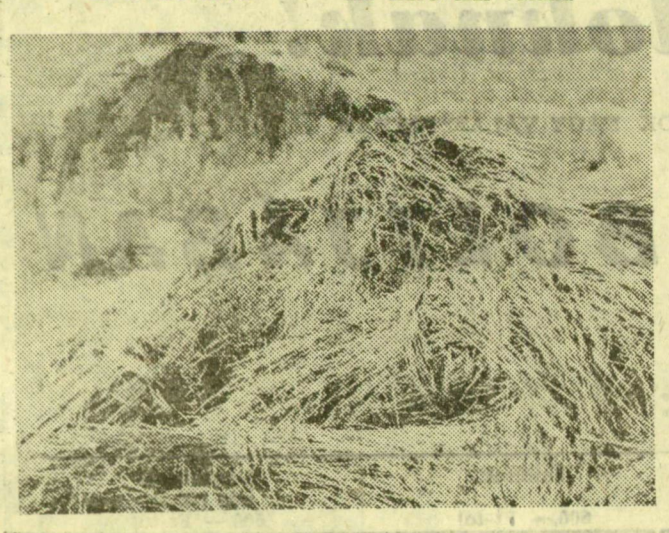

Elhagyott búzakeresztek

Időszerű kérdések

Mit lehet felosztani?

A tsz-ek ez évi felosztható jövedelmének megállapítása az elmúlt évihez hasonlóan a pénzügyminiszter 36/1968. (XII. 15.) PM. sz. r. alapján történik. A rendelkezés szerint három nagy csoportot lehet figyelembe venni a felosztható jövedelem megállapításánál, amelyet a 15/1968. (V. 10.) PM. sz. rendelkezés szabályoz.

A december 31-ig befolyt bevételekről az elszámolási betétszámlákon (a beruházási és amortizációs betétszámla kivételével), valamint a pénztárban levő összeg, a belföldi és külföldi számláknak a követelése, az állami támogatások és a költségvetéssel szemben fennálló egyéb, december 31-ig esedékessé váló követelése;

A december 31-ig történő átadásra szerződött, a szerződés feltétele szerint átadásra kész és a szerződő gazdálkodó szerv által át nem vett termények, termékek, állatok leltár szerinti értéke;

A december 31-én meglevő dohány- és fűszerpaprikakészletnek és az átvevő gazdálkodó szerv által előzetes minősítés alapján megállapított leltár szerinti értéke, esedékes kötelezettségekkel nem terhelt részét lehet a zárszámadási mérlegen felosztható eredményként összszegezni.

Érdemes jól áttekinteni a rendeletet. Tehát az év végén meglevő készletek közül a december 31-ig történő átadásra szerződött, és a szerződés feltételei szerint átadásra kész állatok, termények és termékek tehermentes értéke számítható csak be a felosztható jövedelem összegébe.